

یادداشت علمی

گزارش چهار گونه زنبور پارازیتوئید شپشک *Peliococcus kimmericus*

(Hem.: Pseudococcidae) از ایران

مجید فلاح زاده^۱، محمود شجاعی^۲، هادی استوان^۲ و کریم کمالی^۳

۱- گروه گیاه پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد جهرم، صندوق پستی ۳۵۵-۷۴۱۳۵، ۲- گروه حشره شناسی کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ۳- گروه حشره شناسی دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

The first report of four parasitoid wasps on *Peliococcus kimmericus* (Hem.: Pseudococcidae) from Iran

M. Fallahzadeh¹, M. Shojaei², H. Ostovan² and K. Kamali³

1. Department of Plant Protection, Jahrom Islamic Azad University, 2. Department of Entomology, Science and Research Campus, Islamic Azad University, Tehran, 3. Department of Entomology, College of Agriculture, Tarbiat Modarres University, Tehran.

Abstract

The specimens of the mealybug *Peliococcus kimmericus* (Kiritschenko) were collected on *Lactuca serriola* L. from different parts of the Fars province, Iran. Four parasitoid wasps, *Anagyrus orbitalis* (Ruschka), *Leptomastix histrio* Mayr, *Cheiloneurus kollari* (Mayr) and *C. paralia* (Walker) (Hym.: Encyrtidae), were reared from this mealybug and the identifications confirmed by Dr Zhihong Xu. The relationship between these parasitoids, which are new records for Iran, and their host are newly reported.

در بررسی‌های انجام شده در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ در شیراز و مناطق اطراف، شپشک آرد آلود *Peliococcus kimmericus* (Kiritschenko) از روی علف هرز کاهوی وحشی، *Lactuca serriola* L. (Asteraceae) جمع‌آوری و شناسایی شد. با انتقال نمونه‌های مذکور به ظروف مخصوص و نگهداری آنها در شرایط معمولی اتاق، چهار گونه زنبور پارازیتوئید از خانواده‌ی Encyrtidae از روی آنها جمع‌آوری و شناسایی شد، که به تأیید دکتر Zhihong Xu از کشور چین رسید. اسامی گونه‌ها به شرح زیر است:

- *Anagyrus orbitalis* (Ruschka)

این گونه، که در ماه‌های تیر، مرداد، شهریور و مهر از شیراز، باجگاه و زرقان جمع‌آوری شد، متعلق به زیرخانواده‌ی Tetracneminae بوده و قبلاً از روی دو گونه شپشک Eriococcidae و دو گونه شپشک آرد آلود گزارش شده است (Noyes, 2005).

- *Leptomastix histrio* Mayr

این گونه نیز، که در تیر ماه از منطقه‌ی دوکوهک جمع‌آوری شد، متعلق به زیرخانواده‌ی Tetracneminae بوده و قبلاً از روی یک گونه شپشک سپردار و دو گونه شپشک آرد آلود گزارش شده است (Noyes, 2005).

- *Cheiloneurus kollari* (Mayr)

این پارازیتوئید، که در ماه‌های تیر و مرداد از شیراز و زرقان جمع‌آوری شد، متعلق به زیرخانواده‌ی Encyrtinae بوده و پیش از این از روی یک گونه شپشک نرم تن و دو گونه شپشک Asterolecaniidae گزارش شده است (Noyes, 2005).

- *Cheiloneurus paralia* (Walker)

این گونه نیز، که در ماه‌های شهریور و مهر از شیراز، زرقان و مرودشت جمع‌آوری شد، همانند گونه‌ی قبلی، از زیرخانواده‌ی Encyrtinae بوده و قبلاً از روی یک گونه شپشک Asterolecaniidae، یک گونه شپشک Cerococcidae، ۱۲ گونه شپشک نرم تن، شش گونه Eriococcidae، یک گونه Kermesidae و یک گونه شپشک آرد آلود گزارش شده است (Noyes, 2005).

رابطه‌ی پارازیتسمی هر چهار گونه زنبور با شپشک *P. kimmericus* برای اولین بار گزارش می‌شود. زنبورهای پارازیتوئید شناسایی شده به تعداد بیش از ۱۵ عدد در کلکسیون حشره‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم نگهداری می‌شود.

منابع

Noyes, J. S. (2005) Universal Chalcidoidea database, world wide web electronic publication. Available on: <http://www.nhm.ac.uk/entomology/chalcidoids/index.html> (accessed 5 August 2005).